

Příloha č. 1

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

„ROVNOST V ROZDÍLNOSTI“

Zpracovaný v souladu s RVP ZV a podle přílohy upravující vzdělávání
žáků s lehkým mentálním postižením RVP ZV-LMP

**Základní škola a Mateřská škola, Chomutov,
17. listopadu 4728, příspěvková organizace**

1. 9. 2007

OBSAH:

1. CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ	2
2. KONKRÉTNÍ CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ	2
3. FORMY VZDĚLÁVÁNÍ	2
4. OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ A ČASOVÝ PLÁN.....	2
5. MATERIÁLNÍ PODMÍNKY	5
6. PERSONÁLNÍ PODMÍNKY	5
7. EKONOMICKÉ PODMÍNKY.....	5
8. PODMÍNKY PRO PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ.....	5
9. PODMÍNKY PRO ČINNOST ŽÁKŮ SE SPEC. VZDĚLÁVÁCÍMI POTŘEBAMI.....	5
10. ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ	6
11. AUTOEVALUACE	6

1. Charakteristika zařízení

Školní družina poskytuje žákům zájmové vzdělávání s ohledem na specifické podmínky. Vykonává svoji činnost ve dnech školního vyučování, v některých případech i mimo stanovenou dobu provozu ŠD. Žáci mají možnost navštěvovat zájmové kroužky nabízené v rámci školy. Existuje úzká spolupráce při konání některých mimoškolních akcí – výlety, sportovní a kulturní akce, apod.). Vychovatelky se snaží zapojit do mimořádných akcí i rodiče žáků.

Provoz školní družiny je zajištěn ráno i odpoledne. Je přizpůsoben nejen zahájení a ukončení vyučování, ale i potřebám rodičů našich žáků. Ranní provoz je od 07:00 – 08:20 hodin, odpolední provoz od 12:00 – 15:00 hodin. Provoz školní družiny je vzhledem k sociálnímu znevýhodnění účastníků zájmového vzdělávání bezplatný.

2. Konkrétní cíle vzdělávání

Cíle zájmového vzdělávání nejsou stanoveny školským zákonem, ale respektují obecné cíle vzdělávání dle § 2 Školského zákona a Vyhlášky č. 74/2005 Sb. A jsou doplněny o cíle specifické pro školní družinu, vedoucí zejména k smysluplnému trávení volného času, rozvoji osobnosti dítěte, osvojování si základů společenských hodnot a posilování osobní samostatnosti. Školní družina je naplňuje svými specifickými prostředky s ohledem na charakteristiku školního vzdělávacího programu, konkrétní podmínky školy a věkové a individuální zvláštnosti žáků.

3. Formy vzdělávání

Činnosti ve školní družině jsou zaměřovány na naplňování volného času zájmovou činností, zaměřenou na různé oblasti.

Formy zájmové činnosti:

- a) příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmová a rekreační činnost
- b) pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnosti
- c) spontánní činnost

4. Obsah vzdělávání a časový plán

Obsah zájmového vzdělávání vychází ze Školního vzdělávacího programu a je přizpůsoben konkrétním podmínkám školní družiny. Vychovatelky se seznámily s obsahem školního vzdělávacího programu a v rámci činností ve školní družině rozvíjejí a upevňují klíčové kompetence.

Příležitostná výchovná činnost je realizována aktuálně zařazovanými akcemi v průběhu školního roku, pravidelná výchovná činnost je plněna především v rámci odpoledních činností.

Klíčové kompetence

Jednotlivé klíčové kompetence jsou očíslovány a v časovém plánu a obsahu činností jsou uváděny pro větší přehlednosti pouze čísly.

- 1) *Kompetence k učení*
- 2) *Kompetence k řešení problémů*
- 3) *Kompetence komunikativní*

- 4) *Kompetence sociální a personální*
 5) *Kompetence občanské, činnostní a pracovní*
 6) *Kompetence k naplnění volného času*

Časový plán a obsah příležitostných činností

Časové zařazení	Obsah	Konkrétní činnost	Kompet.
<i>Září</i>	Naše škola a její okolí	Vycházky, návštěva institucí, kreslení, malování, rozhovor	5, 3
	Seznamujeme se s novými kamarády	Besedy, povídání o kamarádech, vzájemná pomoc	3, 4, 5
<i>Říjen</i>	Barvy podzimní přírody	Kreslení, malování, koláže, sběr přírodnin, pozorování změn dle ročních období	1, 2
	Drakiáda	Výroba a pouštění draků	2, 6
<i>Listopad</i>	Máme rádi zvířata	Poznávání různých druhů živočichů, čtení o zvířatech, kreslení, modelování, péče o zvířata ve škole, výroba krmítka	1, 3, 6
<i>Prosinec</i>	Mikulášská nadílka	Výzdoba třídy, básničky a písničky	3, 4, 5
	Těšíme se na Vánoce	Výroba přáníček, dárečků, rozhovory o zvycích a tradicích, pečení cukroví	3, 4, 5, 6
<i>Leden</i>	Zima ve městě i v přírodě	Vycházky, změny v přírodě, kreslení, výroba sněhových vloček, četba	1, 6
<i>Únor</i>	Masopust	Výroba masek, karneval, rozhovor – tradice a zvyky	1, 3, 5
<i>Březen</i>	Veselé Velikonoce	Pěstování osení, výzdoba, výroba kraslic, velikonoční zvyky	3, 5
	Těšíme se na jaro	Básničky a písničky o jaru, vycházka, pozorování změn v přírodě, kreslení, malování	1, 3
<i>Duben</i>	Knih je náš kamarád	Četba, poslech, návštěva knihovny	3, 6
	Sportovní odpoledne	Sportovní odpoledne, hry a soutěže, poznávání druhů sportů, vystřihování, kreslení sportovců	1, 3, 4
<i>Květen</i>	Den matek	Výroba přáníčka, rozhovor o rodině, vztazích, básničky, kreslení	3, 4, 5
	Děti a doprava	Poznávání dopravních značek, jejich výroba, bezpečnostní zásady	1, 2, 4
<i>červen</i>	Nocování v družině	Utuzování vztahů v kolektivu, rozhovor o ochraně zdraví, zdravá výživa	3, 4, 6
	Těšíme se na prázdniny	Rozhovory, aktivní odpočinek, relaxace, zdravý životní styl	3, 4, 5, 6

Časový plán a obsah pravidelných činností

Tématický okruh	Konkrétní činnost	Kompet.
Místo, kde žijeme	Naše škola a její okolí – kreslíme a malujeme, poznáváme, vyprávíme	1, 3
	Hrajeme si na návštěvníky našeho města a jejich průvodce – zajímavá místa v našem městě	1, 3
	Povídáme si o cestě do a ze školy, poznáváme dopravní značky a vyrábíme si je	1, 2, 5
	Zdobíme si školní družinu, vymýšlíme si logo svého oddělení	2, 4
	Navštěvujeme instituce a poznáváme jejich fungování (knihovna, pošta, obchod...) a povídáme si o tom, jak se tam máme chovat	1, 3, 5
	Pomáháme chránit životní prostředí	2, 5
	Poznáváme místní tradice a zvyky, vyrábíme masky, výzdobu, navštívíme výstavy, muzeum (Velikonoce, Vánoce, Masopust...)	1, 4, 5
Lidé kolem nás	Poznáváme se a pomáháme si navzájem	2, 3, 4, 5
	Diskutujeme a nasloucháme druhým, povídáme si o práci našich rodičů – co pro nás	

	doma dělají	3, 4, 5, 6
	Povídáme si o rodině, zjišťujeme, kdy mají její členové jmeniny a připravujeme jim přáníčka	4, 5
	Vnímáme problémové situace a učíme se řešit konflikty	2, 3
	Vyprávíme si o kamarádech, snažíme se kultivovaně, výstižně a souvisle vyjadřovat, kreslíme portrét kamaráda (hra na malíře)	3, 4, 5
	Besedujeme o „kouzelných“ slovech – prosím, děkuji, omlouvám se, učíme se říct „ne“ na nevhodné aktivity	4, 5, 6
	Pracujeme v týmu – chystáme výzdobu a dárečky k různým příležitostem a svátkům	5
	Pomocí říkadla a básniček cvičíme rytmus a melodii řeči, dramatizujeme pohádky, hrajeme si na divadlo	1, 3
Lidé a čas	Vyprávíme si o zásadách pravidelného denního režimu, rozlišujeme, co je povinnost a co zábava	5, 6
	Vyrábíme papírové hodiny a využíváme je pro určování času, vyprávíme si příhody spojené s nutností sledovat čas (např. co se stane, když přijdu pozdě na vlak, autobus...)	1, 2
	Kreslíme a besedujeme o tom, co se mění kolem nás (vybavení domácnosti, elektronika, nové budovy, silnice...)	1, 2, 3
	Čteme staré české pohádky a ukazujeme si rozdíly – jak se žilo dříve a nyní, vyrábíme z krabic a kreslíme domy staré a moderní	1, 3, 5
	Povídáme si o tom, jak pomáháme doma a zjišťujeme, co musely dělat děti v dřívějších dobách (využijeme literaturu, staré filmy)	1, 3, 5
	Zjišťujeme, jak se žilo na hradech a zámcích – hledáme v knihách, kreslíme, vystřihujeme, lepíme (hrady, nábytek, rytíři, princezny...)	1, 3, 5
	Rozmanitost přírody	Pozorujeme přírodu na vycházkách, zjišťujeme informace o vybraném druhu stromu – silueta, tvar listu, změny v ročních obdobích, strom kreslíme, lisujeme listy...
	Sbíráme různé přírodniny, poznáváme je a využíváme je k výrobě koláží	1
	Poznáváme různé druhy hmyzu, čteme knihu Ferda mravenec, kreslíme, vyprávíme si o tom, který hmyz je užitečný, škodlivý	1, 3
	Pozorujeme ptáky, kreslíme je a modelujeme, vyrábíme jednoduchá krmítka	1, 3
	Pečujeme o květiny – zaléváme, přesazujeme, pěstujeme ve skleníku i ve třídě, květiny kreslíme, vyrábíme z různých materiálů	1, 3
	Soutěžíme v poznávání zvířat, získáváme poznatky o jejich životě, napodobujeme jejich hlasy, čteme si příběhy a pohádky zvířatech	1, 3
	Vyprávíme si o „domácích mazlíčcích“, kreslíme je, modelujeme – uspořádáme výstavu	1, 3, 5
	Pomáháme se starat o nenáročná zvířátka, která chováme ve škole (morče, želva), zjišťujeme o nich nové poznatky – literatura, internet	1, 3, 6
	Poznáváme změny v přírodě v různých ročních období, kreslíme je, vybíráme (květiny, ovoce, sněhové vločky), pozorujeme počasí	1, 2, 5
	Besedujeme o ochraně životního prostředí – příroda i město, pomáháme při úklidu okolí školy, třídíme odpad, sbíráme papír, víčka – uspořádáme soutěž	1, 2, 3 5, 6
Člověk a jeho zdraví	Vytváříme návyky pro zdravý životní styl, vhodné stravování, dostatek pohybu i relaxace, spánek	4, 5, 6
	Sestavujeme zdravý jídelníček, vystřihujeme z časopisů obrázky potravin, třídíme je na zdravé a méně zdravé – vyrábíme koláže	1, 2, 4
	Chráníme své zdraví, poznáváme své tělo, co mu prospívá a škodí, využijeme internet, encyklopedie	4, 6
	Vyprávíme si o nebezpečí úrazů, jak jim předcházet, hrajeme si na lékaře – ošetřujeme jednoduchá zranění	2, 3, 4
	Cvičíme jednoduché uvolňovací cviky, relaxujeme při hudbě, při TV chvilkách procvičujeme své tělo	6
	Besedujeme o škodlivosti kouření a užívání návykových látek, o nebezpečí, která nás mohou ohrozit (injekční stříkačky na pískovištích apod.), vyrábíme plakáty	1, 2, 6
	Pořádáme sportovní akce, soutěžíme, aktivně odpočíváme	4, 6
	Seznamujeme se s různými druhy sportů, vyprávíme si, kreslíme, vystřihujeme sportovce, vyrábíme koláže	1, 3

5. Materiální podmínky

Školní družina má pro svou činnost vymezeny dvě vlastní místnosti. Zařízení odpovídá požadavkům na variabilitu činností dětí (hrací kout s kobercem, židle, stoly). Podle složení skupiny a zdravotního postižení některých žáků má oddělení školní družiny k dispozici i relaxační vaky. Mimo to má možnost využívat v odpoledních hodinách prostory rehabilitační třídy, rehabilitační místnosti, počítačové učebny, keramické dílny, posilovny, hudebny a tělocvičny. Pomůckami, hrami, sportovním náčiním a ostatním materiálem je školní družina vybavována v rámci rozpočtu školy, po dohodě vychovatelek a vedení školy. Vychovatelky mohou využívat nabídku školní knihovny a jednotlivých kabinetů.

6. Personální podmínky

Ve školní družině pracují vychovatelky, které splňují požadované vzdělání. K vlastnímu pedagogickému růstu je využíváno samostudium dle zákona 563/2004 Sb., § 24 odst. 7, o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších změn, v rozsahu 12 dnů ročně a aktuálně nabídka akreditovaných vzdělávacích kurzů.

Vychovatelka během pedagogického působení rozvíjí kompetence důležité nejen pro učení, ale hlavně pro další osobnostní rozvoj žáků. Dbá na vytvoření příznivého sociálního klima, rozvíjí pozitivní stránky osobnosti dětí, jejich komunikační a sociální dovednosti. Zajišťuje dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví a dodržování psychohygienických zásad během režimu dne. Pestrou a promyšlenou nabídkou činností kompenzuje únavu dětí z vyučování.

7. Ekonomické podmínky

Činnost školní družiny je prováděna bezplatně. Prostory školní družiny jsou součástí budovy školy a provozní náklady jsou tudíž součástí rozpočtu školy. To se týká i materiálního vybavení jednotlivých oddělení školní družiny.

8. Podmínky pro přijímání uchazečů

Do školní družiny jsou žáci přihlašováni zákonnými zástupci na základě dobrovolnosti. Provádí se vyplněním Zápisního lístku, který obsahuje mimo jiné údaje o příchodu a odchodu dítěte ze školní družiny a je opatřen podpisem rodiče nebo zákonného zástupce dítěte.

Činnost školní družiny je určena přednostně pro žáky prvního stupně a přípravné třídy.

9. Podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Školní družinu navštěvují žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, proto je její program přizpůsoben jejich potřebám. Snahou je vytvořit pro žáky příjemné prostředí, ve kterém se budou cítit bezpečně, kde budou zohledňovány jejich individuální potřeby podle stupně a charakteru postižení. To jsou přizpůsobeny tak, aby vyhovovaly i žákům s tělesným postižením, kteří jsou také přijímáni.

10. Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví

Škola a školní družina tvoří jeden právní celek, proto pravidla chování žáků stanoví školní řád, ostatní podmínky jsou zakotveny ve Vnitřním řádu školní družiny, který je vypracován jako samostatný dokument. Jsou s ním seznámeni zaměstnanci i žáci. Je umístěn na přístupném místě tak, aby byl k dispozici k nahlédnutí rodičům a zákonným zástupcům žáků.

Pro provoz školní družiny se zaměřuje zejména na plnění podmínek pro hygienické a bezpečné působení školní družiny a na psychosociální podmínky.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení:

- struktura činnosti a skladba zaměstnání – s ohledem na specifické potřeby žáků – dostatek relaxace, aktivního odpočinku, střídání činností, nepřetěžování žáků,
- stravovací a pitný režim,
- zdravé prostředí – podle platných norem (Vyhláška ministerstva zdravotnictví č. 410/2005 Sb. – o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání mladistvých),
- ochrana před úrazy,
- pravidelná kontrola prostor a zařízení z hlediska jejich bezpečnosti,
- dostupnost kontaktů na lékaře a prostředků první pomoci.

Podmínky psychosociální:

- příznivé sociální klima (úcta, tolerance, vzájemná pomoc a spolupráce, pravidla komunikace, respektování individuálních potřeb, využívání motivačních prvků, zpětná vazba...),
- ochrana žáka před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy,
- podmínky pro spoluúčast žáků na životě školy a školní družiny (např. společné akce).

11. Autoevaluace

Proces autoevaluace je důležitou složkou plánování. Bude prováděn průběžně (formou hospitací, pozorování, rozhovorem) a celkovým hodnocením na konci každého školního roku. Měl by přinést výstupy, které povedou ke zkvalitňování práce ve školní družině.

Evaluační proces bude probíhat na dvou úrovních:

- a) individuální a týmová,
- b) vedení školy.

a) Každá vychovatelka si průběžně hodnotí vlastní práci, hledá nové metody ke zkvalitnění práce. Na základě vzájemných konzultací stanovují vychovatelky společně další případné kroky vedoucí ke zlepšování práce školní družiny, případně k úpravě vzdělávacího programu.

b) Zaměříme se zejména na tyto okruhy:

Podmínky pro činnost:

- vhodnost uspořádání a vybavení prostředí,
- estetická úroveň prostředí.

Organizace, formy a metody činnosti:

- přiměřenost činností vzhledem k věku a individuálním potřebám žáků,
- organizace činnosti, účelnost naplnění vymezeného času,
- respektování požadavků pedagogiky volného času,
- využití pomůcek.

Interakce a komunikace:

- ovlivňování společenského chování žáků (kultivace chování),
- kvalita a srozumitelnost zadání,
- rozvíjení komunikativních dovedností,
- akceptování dohodnutých pravidel,
- úroveň verbální a neverbální komunikace pedagogického pracovníka,
- vedení žáků ke vzájemné kooperaci a toleranci.

Motivace a hodnocení:

- vstupní a průběžná motivace při činnostech,
- respektování individuálních zvláštností a potřeb žáků,
- podpora sebehodnocení žáka.